

[Ragnhild Andersen.]

melse på, at der igen skal stationeres våben i vort land fra den side, hvorfra der blev tilføjet os så mange lidelser i krigens år. Jeg vil gerne opfordre til, at man her i tinget får rede på, hvordan det går med disse forhandlinger.

Hermed vil jeg tilsige mit partis velvillige indstilling over for og støtte til lovforslagets gennemførelse.

Socialministeren (Bomholt): Jeg takker de ærede ordførere for den velvillige indstilling til lovforslaget.

Der blev rejst forskellige spørgsmål med tilknytning til andre ministerier. Jeg vil finde det naturligt, at man arbejder med disse ting i udvalget, og skal gerne være mellemmand over for de ministerier, som er engageret, handelsministeriet og i første linje finansministeriet.

Det vil vel være naturligt, om udvalget også beskæftiger sig med det af det ærede medlem hr. Poul Hansen (Svendborg) rejste problem om krigsforliste fiskeres enker. Jeg har netop for ikke så længe siden i Esbjerg modtaget en deputation fra denne gruppe af enker. Det er, som det ærede medlem sagde, et spørgsmål af begrænset karakter, men det indeholder naturligvis forskellige aspekter; det vil vel være naturligt at behandle sagen i det pågældende udvalg.

Det ærede medlem hr. Per Federspiel rejste spørgsmålet om de erstatninger, der modtages fra Tyskland, og nævnte, at de underkastes en vis forskel i beskatningen, idet kapitalerstatninger — engangsbeløb — stilles noget anderledes end årsrentebeløbene. Også dette problem kan vi vel tage op til behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtages uden afstemning.

Poul Hansen (Svendborg): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtages dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (om forhøjelse af dagpenge, børnetillæg, huslejhjælp og brændselshjælp samt om afskaffelse af karenstidsbestemmelserne) [af Alfred Jensen m. fl.]

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1491, fremsættelsen i tidenden sp. 1941).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Socialministeren (Bomholt): De foreslåede ændringer til arbejdsløshedsloven drejer sig for det første om en forhøjelse af understøttelsessatserne med 20 pct. for dagpengeunderstøttelsen og 100 pct. for børnetillæg og huslejhjælp. For det andet om udvidelse af adgangen til huslejhjælp, således at alle — mod nu kun forsørgere og medlemmer med mindst 15 års medlemskab — får adgang til huslejhjælp; hjælpen foreslås udbetalt sammen med den ugentlige understøttelse, medens den nu udbetales med en portion efter 25 ledighedsdage. For det tredje tilstræbes der en ændring af reglerne om brændselshjælp, således at alle forsikrede får en brændselshjælp på 2 kr., der pristalsreguleres for hver ledig dag fra 1. oktober til 31. marts. For det fjerde en ændring af grænsen for den højeste daglige understøttelse. For det femte ophævelse af reglerne om ordinær ventetid, karenstid. Og endelig for det sjette foreslås det, at statens refusion til kasserne af deres udgift til de såkaldt sociale ydelser — d. v. s. forsørgertillæg, børnetillæg, huslejhjælp og brændselshjælp — øges fra 75 pct. til 100 pct., for at kasserne kan blive i stand til at afholde de øgede understøttelsesudgifter, idet dette sidste opstilles som formål.

Udgifterne ved lovforslagets gennemførelse ville ifølge en af arbejdsdirektoratet på grundlag af kassernes udgifter i regnskabsåret 1957-58 foretaget beregning medføre en merudgift til understøttelse på 138,7 mill. kr. Det vil sige, at den beregnede udgift vil andrage 478,5 mill. kr. mod faktisk udbetalt 339,8 mill. kr. Hvis de nugældende tilskuds- og refusionsregler havde været gældende i nævnte år, ville de foreslåede forhøjede satser i dette år

[Socialministeren.]

have medført en merudgift for det offentlige på 92 mill. kr., idet det beregnede tilskud efter forslaget ville blive 313,8 mill. kr. mod det beregnede tilskud efter de nugældende tilskudsregler: 221,8 mill. kr. Det vil sige, at kasserne selv skulle bære 46,7 mill. kr. af merudgiften. Hvis de nugældende tilskudsregler, suppleret med den foreslåede forhøjede refusion af de sociale ydelser, havde været gældende, ville forslagene om forhøjede satser have medført en merudgift for det offentlige på 143,8 mill. kr., idet det beregnede tilskud efter forslaget skulle være 365,6 mill. kr. mod 221,8 mill. kr.

Det er jo ikke noget realpolitisk forslag — men det har vel heller ikke på noget tidspunkt været tanken, at det skulle være det.

Jeg har modtaget en henvendelse fra Arbejdsløshedskassernes Samvirke om forhøjelse af understøttelsessatser og huslejhjælp, og der vil i nær fremtid i socialministeriet finde en forhandling sted med de pågældende herom. Som tingets medlemmer ved, blev der ved loven af 27. februar 1958, som indførte en række goder, ikke foretaget ændringer i understøttelsessatserne.

Der er af direktør H. Friis foretaget en undersøgelse, som er gengivet i Socialt Tidsskrift, og statsvidenskabelig afdeling i socialministeriet har videreført undersøgelsen til året 1958-59. Af undersøgelsen fremgår det, at arbejdsløshedsunderstøttelsen til personer uden børn, sammenholdt med arbejdsindtægten for ufaglærte arbejdere, i 1958-59 ligger på et lavere niveau, end tilfældet var i 1934-35. Sammenligner man med de øvrige ydelser, viser det sig, at folke- og invalidepension samt hjælp til tuberkuloseramte i samme periode har vist stigning i forhold til arbejdsindtægten for ufaglærte arbejdere, medens kommunehjælp, ulykkesforsikringsdagpenge og sygeforsikringsdagpenge har vist et fald, ligesom tilfældet er for arbejdsløshedsunderstøttelsens vedkommende.

Jeg vil finde det rimeligt og naturligt, at socialministeriet i samarbejde med arbejdsdirektoratet nærmere undersøger de konkrete problemer, der her rejser sig, og fremlægger materiale til videre behandling. I

denne behandling må naturligvis også kassernes repræsentanter blive inddraget.

Som lovforslaget foreligger, er det uantageligt til gennemførelse, men naturligvis kan jeg umuligt have noget imod, at tinget gennem et udvalg beskæftiger sig videre med problemet.

Ordføreren for forslagsstillerne (Alfred Jensen): Jeg takker ministeren for den saglige måde, hvorpå han har omtalt vort lovforslag. Jeg takker også ministeren, fordi han intet har imod, at vort forslag kommer til at danne grundlag for forhandlinger angående en forhøjelse af arbejdsløshedsunderstøttelsen.

Jeg hørte med interesse de tal, ministeren læste op, og var forberedt på, at den foreslåede ændring såvel af dagpengenes maksimum som af børnetillæg, brændselshjælp, huslejhjælp, afskaffelse af karenstid og en udvidelse af huslejhjælpens omfang samt øgede tilskud til kasserne ville betyde dels større udgifter for det offentlige, dels større udgifter for arbejdsløshedskasserne. Jeg er også klar over, at udgifterne, som vi naturligvis ikke har været i stand til at beregne, bliver af den størrelsesorden, som ministeren har nævnt. For os er det ikke afskrækkende. Vi har den opfattelse, at de medborgere, der er kastet ud i arbejdsløsheden, må sikres ordentlige vilkår at leve under, og enhver, der kender en lille smule til de arbejdsløses forhold, ved, at disse kår ikke er rimelige, og ved også, at der må forbedring til. Sammenligningen med andre sociale ydelser er jo tinget velbekendt fra de beregninger og det materiale, som er omsendt til tingets medlemmer. Det viser jo med al ønskelig tydelighed, at der burde have været sat ind på et tidligere tidspunkt for at ændre arbejdsløshedslovgivningen på de områder, jeg her har omtalt. Jeg vil gerne sige, at selv om man kommer til den anskuelse, at arbejdsløshedslovgivningens satser er for lave sammenlignet med, hvad der opnås gennem ulykkesforsikring, invalidepension o. s. v., så er hermed ikke engang givet udtryk for, hvor dårlig tilstanden er for de arbejdsløse, og jeg tror ikke, nogen vil forsvare størrelsen af den understøttelse, der gives ulykkesramte og invalider. Jeg tror, de fleste vil erkende, at ej heller denne ydelse er tilstrækkelig, men man har nu

[Alfred Jensen.]

engang affundet sig med dens størrelse; det bør man altså også tage med i betragtning, når vi behandler de arbejdsløses forhold. Derfor forekommer det som sagt ikke os afskrækkende, at man kommer op på beløb af den nævnte størrelse. Det, man må se på, er jo selvfølgelig, hvor meget den enkelte får. Det er til syvende og sidst det, der er det afgørende, og dér kan enhver se, at en ugentlig understøttelse, som den er nu, på 81 kr. og 60 øre til ægtepar ikke giver mulighed for at klare dagen og vejen. De allerfleste skal jo, inden de får understøttelsen eller i hvert fald omgående, aflevere en uges kontingent, og i Dansk Arbejdsmands Forbund, hvor jeg er medlem, er det 8 kr. ugentlig. Tager man endvidere i betragtning, at adskillige af dem, som er ude i arbejdsløshed, må bo i lejligheder, der koster mere, end huslejhjælpen på de 96 kr. andrager, så forstår man, at der ikke bliver stort tilbage til at klare de udgifter, som man i en familie har til den daglige kost, til reparationer af beklædning, fodtøj o. s. v., til vask, renholdelse m. m. Derfor må man gøre sig klart, at det er nødvendigt, at ydelserne forhøjes.

Jeg håber ikke, at de undersøgelser, der skal foretages, og de forhandlinger, der skal foregå, kommer til at trække ud for længe. Jeg håber, at man hurtigt — omgående vil jeg hellere sige — kommer med det materiale og det forslag, som ministeren mener at kunne gå ind for, så at de arbejdsløse kan få en hjælp, en håndsrækning.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at vi gennem år har givet de arbejdsløse en engangshjælp. Undertiden er den ydet under navn af brændselshjælp, andre år er den blevet betegnet som en ekstrahjælp. I fjor blev der ydet en ekstrahjælp på 100 kr. til arbejdsløse, der havde en ledighed på 90 dage eller derover. Noget sådant er ikke foreslået af regeringen i år, og man må her tage i betragtning, at i tidligere folketingsår kom forslag herom jo enten i december eller i januar måned. Det siger os, at der ikke har været særlig opfindsomhed i regeringen, regeringspartierne eller i socialministeriet, al den stund man ikke har kunnet finde frem til noget til de arbejdsløse i år. Jeg vil ikke mene, at man skal blive stående ved en

sådan ekstrahjælp, men jeg vil mene, at man omgående som en nødforanstaltning skulle bevilge en sådan hjælp og så tage fat på de problemer, vi her har rejst.

Det er klart, at det lovforslag, vi her har fremsat, ønsker vi at opretholde. Vi betragter det som et realpolitisk forslag, på hvis grundlag der kan forhandles. Det er klart, at der kan være et og andet, der kan ændres, uden at det går ud over helheden, og det er vi naturligvis villige til at forhandle om. Jeg tager ministerens udtalelser som udtryk for, at man vil foretage en realitetsbehandling af de arbejdsløses dårlige vilkår for at nå frem til en forhøjelse af understøttelserne. Det takker vi for, og så regner vi med, at vi senere — men ret hurtigt — kommer tilbage til spørgsmålet her i tinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Peter Ravn: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Vi går nu tilbage til dagsordenens punkter 1 og 2.

Man gik altså til:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om regulering af bymæssige bebyggelser.

Valt blev: *Ove Hansen, Erhard Jakobsen, Kolbjørn, Evald Kristensen, Th. Mikkelsen, Peter Nielsen, P. A. Rasmussen, Kirsten Glorfelt-Tarp, Gøting, Paabøl, Jens Chr. Christensen, Axel Kristensen, Kryger, Peter Larsen, Gottschalck-Hansen, Fanger og Adolph Sørensen.*

Derpå fulgte:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om udvandring.

Valgt blev: *M. Larsen (Kolding), Nina Andersen, Dupont, Hougaard, Frode Jakobsen, Peter Ravn, Astrid Skjoldbo, Else Zeuthen, Sandau, Kryger, N. Chr. Christensen, Per Federspiel, Søren Jensen, Ladefoged, Ellen Jerking, Bøgholm og Marie Antoinette von Lowzow.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 10. februar kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Redegørelse af undervisningsministeren vedrørende de nye skoleloves gennemførelse.*

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om tillæg til og ændring i lov om erstatning til besættelsestidens ofre. (Regulering af renteerstatninger).

3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (om forhøjelse af dagpenge, børnetillæg, huslejehjælp og brændselshjælp samt om afskaffelse af karenstidsbestemmelserne) [af Alfred Jensen m. fl.].

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om godkendelse af „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“s regnskab for regnskabsåret 1957-58.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 13⁴⁰.

52. møde.

Tirsdag den 10. februar kl. 14.

Formanden: For en uge siden syntes vi, at end ikke den store og stærkt voksende ængstelse måtte berøve os håbet om, at der kunne være en mulighed for redning af mandskab og passagerer på Grønlandsskibet „Hans Hedtoft“.

I dag, da de kyndige har måttet opgive troen på, at redning kan være inden for mulighedernes grænse, har de pårørende måttet gøre sig fortrolig med, at selv det største opbud af menneskelig snilde ikke kunne skabe et skib, der gav fuld sikkerhed; de tvinges så umenneskelig hårdt til at se i øjnene, at deres kære var magtesløse i den frygtelige kamp mod storm og sø, og at den offervilje og tapperhed, som både andre nationers og vore egne landsmænds redningsaktioner bar vidnesbyrd om, var forgæves.

Vi tør ikke tro, at selv den oprigtigste medleven i de pårørendes sorg kan dulme den smerte, der er samlet gennem dages og nætters svingen mellem håb og frygt for at ende i den fortvivlelse, der er så meget stærkere, fordi sindene reagerer mod tanken om, at alt er forbi.

Vi tør heller ikke have illusioner om, at sorgen bliver mildnet, fordi der ikke behøver at støde økonomiske bekymringer til.

Når imidlertid engang minderne får deres plads i samtalerne om de savnede og i de tanker, der især farves af minder, tør vi håbe, at det betyder noget, at ikke blot de efterladte vil værne disse minder, der fortæller om kvinder og mænd, for hvem pligtfølelsen gik forud for ængstelsen for fare og vanskeligheder.

Vi ved, at vi her tør være fuldt overbe-